

SÂMONĖ

(Sâmoningumas ir Nesâmoningumas)

3vilgsniai į Gyvenimo Esme

27.

Kalba

Mąstantiâm žmogui rodosi visai aišku, kad kalba yra garsusis žmoniškumo pasizymėjimas ir vienas ryškiausiųjų žmogaus kūriniių. O kalbėjimas primena kai-kuriems net visos kūrybos įvykimo slėpiniumâ. Aiški išmintis târê: „Pradioje buvo zodis. Ir zodis buvo Dievûje. Visi daigtai juo yra padaryti“. Taip visatos kaip ir kalbos pradia ieskoma dvâsios augštumoje. Gâl todêl kalba vieniems-kitiems ir yra toks labai idomus dalykas. Kad ji daug reiskia, visi žmonês jautia, ir jâ tikrai brangina, jeigu jâ iš têvû paveldêjo. Bet didysis jos nuostabumas, jos tûringumas ir reikšmingumas tiktai tâm aiškêja, kurs jos esme tiria.

Nepersunku suprasti, koks sudêtinis veikimas yra kalbêjimas. Jâm pavykti sâlygâ sudâro keli dalykai. Paviršutiniškâ galimumâ kalbêti teikia gyvasis, judêti tinkamas žmogaus kūnas. Bet jis turi bûti dâr miklintas tâm tikriems garseliâms ir balsâms gaminti. Toliau tâm reikia âkstinû. Jie kyla iš ivairiû, į aplinkos ispûdius atveikiantiû vidujiniû bûsenû ir turiniû, bûtent iš visokiû laipsniû sâmoningumo, kurs minimiems balsâms teikia prâsme ir jais pasidâro patiriamas juslinêje bûtyje.

Visa-tai turint galvoje, yra numanu, kad kalba apsireiskia kalbêjimu. Vis-dêlto ji yra skirtingas, nuo jo atitraukiamas dalykas. Pilnas jos supratimas nelengvai igyjamus. Kartais kalba vadinami net by-kokio gyvûno apsireiskimai. Bet reikêtu jâ palikti grynu žmogaus reikalu. Žmogus kûrêsi kalbâ, jeib ji bûtû jâm priemonê apsireiksti. O ji yra tikrai net slėpiningas kûrinys. Tiesa, jâ gâlima regêti ir girdêti. Tatiau ji nêra daigtinga.

Kalba yra vyksmas, tvarkomas žmoniško kūno gyvumo, omês, nuotaikos, nuovokos, protâvimo ir sâmoningêjimo dêsniû, vyksmas, kuriame dalyvauja panašiû savumû žmonês. Kitaip sâkant, kiekviena tautû kalba yra âtskira žmoniškumo giesmê.

Pâgrindû minêtojiû kalbêjimo sâlygû susidâro visa eilê visokiû prasmingû judesiû garsai, kurie gâlî bût kartojami ir išlengvo gâlî daugêti ir aiškêjantiu sâmoningumu spindêti. Taip ir suprantama, kad kalba auga su sviesêjantia ašaine sâmone, su išigâlintiu žmoniškumu. O kad iš senû iki mûsû laikû visokios ir labai skirtingos nuomonês apie jâ yra skelbtos, giliausiaja prasme jos tâ pâtî tvirtina, bûtent kad kalba kuriama žmogaus esmês, bûtent kûrybos augštumos apraiskos.

Augstiau sâkême, kad mokslas ir menas esâ du esminiu žmogaus apsireiskimu. Ir savaime kyla klausimas, ar kalba yra toks tretias, ar jâ reikêtu jûdviejû vienâm ar antrâm priskirti. Juk kalba primena meno, bûtent mûzikos kûrinî, ir vartojama mintims apreiksti, vadinus, mokslo tikslâms. Ir taip matyt, kad ji yra abiejû dalykas, bet mokslo todêl, kad ji jau kurta kaip meno veikalas. Tokiu bûdu jos esmê aiškêja. Bet geresniâm jos supratimui reikia dâr giliau ir platiau apmâstyti, kaip vyksta gyvenimas, kuriame žmogus savo apsireiskimais dalyvauja, stovêdamas jo viduryje.

Žmogus yra visatos gâlîû gausos auginys su keleriopumo pâzymiais. Iš tû gâlîû auga jis pats kaip dvâsinê galia ir sviesa, jo protâvimo ir jo nuovokos gyvenimas ir pagaliau jo ir kūnas. Tasai su visais savumais yra erdvinis-laikinis žmogaus apsireiskimas, žmogaus esmês kûrinys, tikras meno veikalas. Bet jis visâ žmogaus gyvenimâ yra jo ir priemonê visoms âpraiskomis. Todêl visu, kâ žmogus atneša, pasizymi ir kūno ypatumai.

Žmogaus asmuo iš visû pusiû pataikomas visokiû ispûdiû. Tie, kurie jo kûnâ veikia, yra iskarto jo jusliû skirstomi, tarsi rûsiuojami. Kâ mâtome, nesukeisime su tuo, kâ girdime arba uzuodiame. Pats tû ispûdiû tûris virsta žmogaus nuovokoje, vadinus, jo vidûje tâm tikromis bûsenomis, kurios protâvimo

sirtyje įvairiais laipsniais žmogaus sąmoninamos, atitinkamai jo dvąsios stiprumui ir Sviesai.

Vaizduodamiesi žmogū nejudamą, stovintį gyvenimo jėgū srovėje, matytume jo būsenas ir mintis, kurios minėtu būdu susidârė, atsiliepiant į erdvine aplinką, kaip kad išpūdiai atgâl atkristū į pasaulį. Tik, atveikiami iš žmogaus, tie išpūdiai nebėra tie patys, kokie jie buvo, bet yra virte būsenomis ir mintimis. Tos tad ima iš žmogaus jėgū ir savumū ir neša su savim šioki-toki sąmoningumą.

Ir aplinkoje, būtent pirma asmenyje ir toliau pasaulyje, visi tie atgarsiai veikia pomazu ar ir greičiau, desties, kokios jų jėgos yra. Tikri dėsniai nustato to veikimo reikšmę. Nuotaikos būsenos sukelia žmogaus asmenyje kraują ir padaro, kad pakinta veido išvaizda ir rodosi visokie judesiai. O mintims prisidėjus, judesiai virsta tikslingais, erdviniais-laikinais-priežastiniais siekimais.

Bet nuotaikos būsenos ir mintys veikia toliau. Jos nelieka žmogūje, jeib vien reikštūsi tinkamais judesiais, jos plaukia iš asmens, kurs jas yra patyres, kaip sākoma, į aplinką, iš kurios išpūdiai veikė jusles. Žinoma, žmogus nori teikties kitiems žmonėms. Bet gerai pastebėtina, kad visa, kas tokiu būdu iš žmogaus teka, yra jo sąmoninta, jo vaizduota! Todėl tuo daug tenka kitiems žmonėms. Apskritai sākant, žmogaus aplinka turtėja, būdama ir taip jau labai įvairi. Daug visoko reiškiasi iš oro, vandens, žemės, iš augmenū ir gyviū žinomai ir slaptai. O prie to prisideda iš žmogaus visokios būsenos, vaizdāvimai, sāvokos, mintys, kurios spindi iš jo į aplinką ir tše veikia kaip daugiau ar mažiau sąmoningos jėgos.

Visa-tai, tiesa, tūliems nėra imānoma ir laikoma mokslingām žmogui dėmėtis neverta. Tatiu tenka pasakyti, kad minimi vyksmai jau vis dažniau su didesniu ar menkesniu išmānymu ir gāl kitokiu prāšminimu teigiamai minimi. Ir taip Svinta gyvenis ir teisingenis pasaulio supratimas.

Jau ir žinome arba nors numānome, kad savame krašte su jo gamta ir žmonėmis gyvename visai ypatingame jėgū ore ir nuolatiniam sāntykiāvime su jais. Žinomūjų laipsniū gyvenimo gālios veikia, jeib nesāmoningumas būtū Sviesintas sąmoningumo.

Tai vyksta augmenijoje kaip koks sāpno alsāvimas. Gyvijoje aušta budimas. Bet žmogūje, kurs yra pirmoji ašainės sąmonės esybė, nusiduoda tikras kūrybinis sąmoningumo veiksmas jo asmenybės ir aplinkos pažmoniškumui. Iš to tad kyla ir žymusis noras viską išmanyti. Tām kuriamos mintys, ir jomis grindiamas mokslas.

Visa-tai prisimint svarbu kalbai suprasti. Jos sāntykis su mokslu iš paskiau pasakyto kad ir tik lyg per kokį Sydā pasirodo. Bet negalėsime tvirtinti, kad kalba išauga iš pasistengimo kurti mintis, kaip tūli tiki. Mintis kurdama, žmogaus esmė darbuojasi tiktai asmenybės vidūje su tuo, kas iš aplinkos į jį įplaukia ir jo priimama. O su kalba žmogus kreipiasi į aplinką.

Taip ir pasirodo menas. Jį kurdamas, žmogus atspindi savo esmę iš vidaus į aplinką. Ir visā keliā per mintiū gyvenimā, nuovokos būsenas iki daigtingo pasaulio jis tarsi trumpina. Vidujinis vaizdāvimo vyksmas virsta lytimi visām, kas yra jusliū srityje ir jas veikia. Bet tas vaizdāvimas nėra gaminys to jusliū veikimo, o keliamas žmoniškosios, vadinamas, ašainės sąmonės. O tatai yra lemiantios reikšmės.

Iš tokio dvejojumo gimsta kalba. Kilstelėjimai ir judesiai, mintiū žibtelėjimai žmogaus sąmonėje, sužadinti aplinkos išpūdiū, suteikia galimumā kalbai kurti, bet nėra dār jos kūrimas. Jį vykdo vaizduojantiojo žmoniškumo prādo galia. Atitinkamai minimāms judesiāms ši galia, kreipdamosi į aplinką, sukelia žmogaus kūne visokius pakitimus ir judesius, kurie pagaliau virsta visokiu regimū, girdimū ir palietiamū ženklū davimu. Iš lengvo žmogaus kūnas tām visiškai tampa tinkamas ir virsta iš prigimties būvio nauju, gražiu meno veikalu, kurs, reikalui esant, gāli apreikšti kitū klausai, kas žmogaus sieloje yra. Kūnā padārius tinkamā tikriems garseliāms gaminti, kalbai kurtas vienas svarbiausiųjų galimumū.

Sitām priruošimui daug reiškia kūno pavidalā stātantioji galia, kuri krauju veikia, su kuriuo vėl sāntykiuoja nuotaikos gyvenimas. Iš tše pareina kalbos garseliū ypatumas. O kad tūli mokslo žmonės ir tiki, kalba nesanti prigimta, vis-dėlto tai negāli būti tiesa. Kiekviena tauta kūrėsi kalbā pagal kūnā gaminantį kraują. O kad tām daug

reiškia ir aplinkos gamta, kūnų pavidalą stātantioji galia kalbos ypatumui vyriausią padaro. Tik pati jos esmė išsina ne iš kūno, bet iš žmoniškos dvasios-sielos.

Kalbos gyvenimas be to dar primena, kad ji nėra vienos esybės kūrinys. Todėl ir sakoma, kad kalba išauganti iš žmonių santykiavimo. To santykiavimo ji atitraukiama nuo kalbėjimo ir tampa atskiru, savaimingu dalyku. Bet nereikėtų antros eilės veiksnį laikyti pagrindiniu ir vienatiniu. Pagrindinis kalbos kūrimo pradas yra žmoniškoji dvasia-siela, būtent patsai žmogus-menininkas. Kiekvienas žmogus kalba, norėdamas apsireikšti. Ir tuo aiškėja, kokia yra jo asmenybė su visais jos savumais.

Tos patios tautos žmonės reiskiasi panašiai jau dėl tautinio kūno panašumo. Taip jie pasidaro vieni kitiems suprantami. Taip jie ir išvysto savo kalbą, kiekvienas turtindamas savo nuotaikos ir protavimo gyvenimą ir kurdamas tam tikrus balselius kaip mintiū ir jausmū nešėjus savo asmenybės gyvumui ir esmės šviesai apreikšti.

Bet dar kartą pasisakysime, kad jau pats kūno prisiruošimas kalbai, kiek jo ypatumas jai reiskia, yra žmoniškos esmės dārbas, kurs vykdomas ašainės sąmonės. Tada ir yra galimas kalbėjimas. Jį reikia aiškiai atskirti nuo kūno tinkamumo kalbėti. Kalbėjimu žmogus antrą kartą pasirodo menininku, o jau daugiau savigai, iš savo ašainumo. Kalba ir ašainė sąmonė nėra skiriami. Be ašainės sąmonės nėra kalbos. Todėl visų žinomų esybių vienas žmogus tegali kalbėti.

Pąžmoniškų gyvūnų susitarimas įvyksta kaip garsas ir atgarsis. Aiškiai tai yra suprasti iš gyvulių bliovimo. Ir paukščių tšezėjimas nėra pasikalbėjimas. Bet kadangi žmonėse veikia ir pąžmoniškumas, todėl ir žmonės dažnai atsiliepia į garsą tiktai atgarsiu. Bet šviesėjant ašainei jų sąmonei, jų kalba vis geresnė tampa žmoniškumo esmės reiskėja. O tam šviesėjimui daug padaro žmonių santykiavimas, iš kurio vystosi kalba.

Ji, mat, žmogaus kurta ir vartojama apsireikškimui, o pirma lygaus sąmoningumo esybėms. Klausydami to, kas pasākoma, ir atsiliepdami, žmonės dalyvauja kalbėjime ir tuo kalbos tobulėjime. Tatai vyksta ilgaus amžiaus. Šviesėdamas ir

turtėdamas žmoniškumo pradas atitinkamai veikia kūną ir jį padaro tobulesniu meno veikalu. Bet kalbai tai tėra svarbu vienu atžvilgiu. Kitas dalykas yra tai, kad ji pati tampa reikšmingesnė ir turtingesnė.

Tokia ji yra, kad jos skambumas grožėja, pilnėja, žodių gausumas didėja, ir jų lankstumas vikrėja. Kur daugiau yra dvasios švitravimo, ten ir kuriama daugiau žodių, kurie visokiomis savo galūnėmis tai atspindi. Visokių galūnių ir įvairių žodių turtingiausioji dvasiniams dalykams išreikšti yra, rodos, Sanskrito kalba. Kitos kalbos tais reikalais vargsta, jas lyginus su ja. Vartojant kalbą ko-daugiau skelbti daigtingumo pasaulio dalykams, galūnės krinta, žodiai gausėja, bet ne tiek nauju kūrimu, kiek pasiskolinimu.

Tokia kalba yra ir lengviau pernešama nuo vieno žmogaus ant kito. Ji pasidaro daugiau įrankiu, vartojamu dalyku, koks rodos yra Anglų kalba. Ir kalbos reikšmei, būti žmoniškumo apraiška kaip meno dalykas, menkėjus, žmonės gali spėlioti apie vieną kalbą visai žmonijai ir bandyti ją išiteikti net dirbtiniu būdu. Istikrųjų kalbos daugėja su žmonijos tūringėjimu.

Yra žinoma, kad žmonija, keliaudama amžių keliais, vis daugiau skirstosi į įvairias šakas, į padermes, į tautas. Paprastai tikima, kad jos skirstantiosios pagal kalbas. Bet nėra taip. Jos skirstosi pagal kraują ir pagal nuotaiką ir iš to pasidārantio protavimo savumus. Tada žmogus-menininkas tokiu savo vidaus gyvumu veikia savo kūną, ir jį tuo padaro meno veikalu. Juo žmogus naudojasi kalbėdamas, vadinas, antru būdu pasireikšdamas menininku ir skelbdamas ne vien save, savo esmę, savo mintis ir būsenas, bet ir kūno savumus.

Visumet pirma pasirodo, kad kalba yra tokia, koks yra žmogaus kūnas. Gyvėdamas ir tūringėdamas žmoniškumas nebegali tenkintis keliomis tautomis. Todėl jis kuriasi jų nuolatai daugiau pagal žemės kraštus. Ir iš skirtingų kūnų reiskia tada skirtingas kalbas.

Kartais yra manyta, kad mintys gali būt kuriamos tiktai mokant kalbėti. Bet kaip su nebyliais? Ar jie be mintiū? Tiesa, kad kalbant nuovokos ir protavimo galia stiprėja. Vis-dėlto reikia pirma vaizdinius susikurti, norint mintis žodiais pareikšti.

Pagaliau kalba yra visû to paties kraujo žmoniu, būtent visos tautos sąmoningumo apraiška. O tame sąmoningume dalyvaudami pasikalbėjimu, visi žmonės sąmoningėja.

Kalba, pagrįsta kūno ypatumu, jo augimu ir sudėtimi, gyvena pasikalbantiųjų davimu ir ėmimu. Ir kaip žmonės jiems atplaukiantias mintis gyvina ir šviesina, taip kiekvienas žmogus savo tautos kalbos ir žodius pildo savo kūno išduodamu skambumu ir savo sąmonės šviesa ir spalva. Kalba tokiu būdu įgyja nuolatai daugiau gyvumo ir sąmoningumo. Bet visa-tai tik ta sąlyga, kad kalbantieji patys šviesėja.

Taip kalba jau yra toks meno veikalas, kurs, paimtas nuo atskiro kūrėjo, vartojamas kiekvieno kito žmogaus, kurs kalbėdamas jį vėl pasidaro savo meno veikalu, jeigu ja nesinaudoja tiktai kaippo įrankiu dār gāl kitû mintims apreikšti. Nežiūrint to, kalba yra visos tautos kuriamas meno veikalas.

Iš viso to aiškėja, kad kalbos meniskumas yra trejo pas. Daigtingąjį kalbos pagrindą sudaro dār kartā meno veikalu tūpes kūnas. Kalbos žodynas ir žodių pakitinimas bei subūrimas, tautos ūmzių laiku kuriamas, yra antras toks veikalas. Pagaliau meniškai veikia arba nors turētū veikti kiekvienas, kurs kalba. Juk mokėti kalbėti reiškia galėti atskiroms savo patirtims suteikti girdimas lytis. Bet ne vien tai. Giliau žiūrint, kalbantysis turi īstengt vaizduoti, leist savo sāmonei šviesti ir smeigties ī klausytojo sāmone, jeib ten būtū priimta ir pasidarytū sąmonės turiniu, kurios jį būtū naujai šviesinama.

Tame glūdo pasikalbėjimo ir pasipāsakojimo reiksmė. Kalbėtojas save teikia kitiems ir pasidaro jų patirtimi, jų sąmonės turiniu. Ir toliau nėra kalbėjimu siekiama kitiems, taip sākant, kokius įvykius kartoti, bet jiems padaryt gālima savo ašainėje sāmoneje su tū atsitikimū prasme ir gyvumu sāntykiuoti, būtent viens kitā įgalinti moksliskām ir meniškām kūrimui.

Suprantamas dalykas, kad žmonės nesikalba pilnai sąmoningai šitām tikslui. Jie kalba, kadāngi yra malonu kalbėti. Dvigubā dārba tuo darydami, kaip mātėme, jie savo sāmone

šviesina ir tuo jautia gyvėjimā. Vartojami žodiai ir sakiniai yra gana dažnai tiktai reiškiniai dygių ir omės gyvenimo ir toliau tiktai visokių geidimū, geidulių, nuovokū ir mintiū. Bet už viso to pagaliau stovi žmogus su savo esme ir jos šviesa. Ir reiškia savo vienetiškumā.

Kalbėdamas žmogus tikriausiai save teikia pastebėjimui, patyrimui. Todėl iš kalbos ir aiškiausiai matyti, kokio žmoniškumo laipsnio, koks pribrendes arba dār žalias yra kalbantysis. Žemo laipsnio žmogus kalbėdamas tesvaido žodius, kuriuos jo tauta yra kūrusi ir kaupusi, ir tokiu būdu siek-tiek primena esās ašainė esybė su tām tikromis reikmenėmis.

Daugiau jau reiškia turtingesnio vidujinio gyvenimo žmogaus kalba. Tik dār neįrodo tokio gyvenimo žodingas koks kalbesys. Kalba tām duoda tiktai galimumā. Bet ištikrųjų kalbantysis turi kalbā gyvinti. Laikais yra žmonių, kurių vidujinis mintiū ir nuotaikos tūris taip labai praneša kalbā, kad jį nebeužtenka tām apreikšti. Ir todėl jį turi būti nuolatai papildomai kuriama.

Gi vėl kalba gālī būti labai turtinga ir tūringa, bet žmonės, kurie ją vartoja, yra vidūje skurdūs ir neturi nieko, kas verta būtū apreikšti. Dažnai net ieško naujų reiškinių, tarsi jie būtū pats žmoniškos dvāsios tūris, pati jos vertybė.

Kartais ir tikima, kad žmogus, išmokdamas daug kalbū ir visoko patirdamas, kaupia didī dvāsini lobī. Bet nėra taip be tām tikrū sąlygū.

Pagaliau yra dār ir tokių žmonių, kurių kalbėjimas reiškia visai ypatingā gālīā. Jū žodiuose ir sākiniuose žeri slėpinga ugnis, spindi slėpinga šviesa. O tai nepadaro teikiamos gausios žinios, įvairus sąmonės turinys, bet augštesnio laipsnio sąmonės šviesa, stipresnė žmoniškumo galia.

Tiktai tše, kur toji yra pilnai pribrendusi, gālī iš kalbos plūsti galybė ir išmintis. Tada kiekvienas žodis yra ir veiksmas. Todėl didiū žmonių pareiškimai ir pasidaro taip labai žymūs, kad juose tuojuo numānomas jų kūrėjas. Prisiminkime tiktai Anglū poėto Shakespeare'o arba Vokietiū poėto Goethės žodių arba Viešpaties žodių Evangėlėse.

Vien todėl, kad tariamasis „dvāsinis lobis“ ir žādina žmoniškumo galias, kalba ir vien paprastai mokslintū žmonių yra

kartais svarbesnė negu kitų pasākymai. Bet nėra taip jau ir visumet. Tūlū mokslininkū kalba yra tikras visokiū kalbū krisleliū ir gabaleliū mišinys. Ir jau todėl ji negali būti augštesnio tūrio.

Svetimos kalbos zodiū vartojimas įrodo visados kalbėtojo nepajėgumą savigai mąstyti. Jo paties mąnymą turi užvaduoti svetimi — neišskūs zodiai. Sviesi ir stipri dvāsia spindi ir iš mąžo zodiū ištekliaus, jeigu dar nėra jų visa-kām. O jų niekumet nebūs, jeigu svetimiejie zodiai imami nepamāstant. Iš kiekvieno zodio tik tada spindi aiškesnis sāmoningumas, kai jām prasmė nėra užkabinta, bet auginta iš jo šaknies.

Tūringa, vadinasi, galingos dvāsios kalba perveria, gyvina, nušvietia, Sviesina. Tokios pasiklausės, žmogus jos kaip ir kito meno veikalo yra stiprinamas savo žmoniškume ir dvejopu būdu veikiamas.

Jis išmoksta kito žmogaus sāmone turinį, kiek tojo jām kalba paskleidžiama, savo sāmone naujai Sviesinti, ir išmoksta zodiāms kaip juslėms prieinamām dalykui tā savo sāmoningumā išlieti ir toliau taip kitiems pasiskelbti.

Tur-būti, kad žmogus pradėjo kalbėti ne zodiais bet judešiais, ženklais ir piešiniais, vadinasi, regima kalba, ir tik vėliau tenoko girdimoji, kuri tada įgijo kuone pirmenybę ir pasidarė pagrindu naujai regimai kalbai, būtent rāstui. Mūsū laikais abi kalbi vartojami greta viena antros.

Giliau veikia be abejonės girdimoji kalba. Kalbant ji yra tarsi naujai kuriama ir girdintijai pasieka betarpiškai. Kalbėdamas žmogus yra, kaip jau aiškinomėsi, tā akies mirksnė ir tame patiam daigte kūrėjas-menininkas. O kad jusliū žmogus ir mąža kiek daugiau negu garselius pagauna, nuovokos žmogus kiek ir nujautia kalbėtojo jausmus, vis-dėlto kalbantiojo ašainumas sątykiuoja su klausiantiojo ašainumu, o to-gyviau, ko-sāmoningesnis ir ko-tauresnis jis yra.

Rāstas veikia kitaip. Jį reikia skaityti. O tai reiškia, kad žmogus skaitydamas pats turi susizādinti zodiū ir sakiniū prāsmę. Tai tegali gerai pavykti, jeigu skaitytojas nors šiek-tiek yra to paties dvāsios budrumo, kurio buvo rašytojas.

Rašte yra tarsi sukaupia jo kūrėjo sāmone. Bet rašte glūdo ir visos jo tautos sāmone. Ir tiriant taip vadinamos negyvos kalbos rāstus, siekiama prieiti parašytuose zodiuose, sākinuose ir veikaluose lyg uzburtā, gāl ilgaus āmžiais Svietusiā išnykusios tautos sāmone. Taip reikėtų žiūrėti į kiekvienā rāstā. Kurs istengia būrimo Sydā atkelti ir dar įziebti rāsto Sviesā, tāji uzburtoji sāmone veikia ir zādina jo sāmone Sviesā arba jo sāmonei nors teikia šoki-toki turtā. Aiškiai matyti, kad senū kalbū mokovai daug ziniū išknibinėja iš jų apie jų āmžiu žmoniū gyvenimā. Bet retai tesušvinta pilnas anū laikū sāmoningumas. Juk rāstū kalbos sāmone turime suzādinti savo sāmoningumu. O jeigu to pakankamai nėra, rāstū sāmone lieka uzburtā.

Paminėtinas yra ir būvis, kada kalba pasidarė lyg nebetokia svarbi. Kai du žmogū ypatingai skaidrios dvāsinio sāmoningumo Sviesos susieina, tada jiems daug zodiū, pagaliau ir girdimos kalbos visai nebereikia. Jausminis ir protāvimo gyvumas vienas antrām susiteikia betarpiškai. Dvāsiniēs esybės reiškiiasi dvāsiniu būdu. Sviesia ir sāmone tāriasi su Sviesia ir sāmone.

142

